

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Jméno autora: Filip Cihlár

Název práce: Persuasivní technologie sociálních sítí jako etický problém

Oponentka BP: Mgr. Sylvie Tichotová

Téma práce:

Originalita a odvážnost tohoto tématu v rámci PdF UHK je vskutku osvěžující. Toto téma je samozřejmě aktuální a relevantní nejen z hlediska odborné, ale snad především široké veřejnosti. Vždyť sociální sítě se stali nedílnou součástí našeho života a málokdy se zastavíme a skutečně uvažujeme nad tím, jak dalece a hluboce naše životy a chápání mnoha filozoficko-psychologických aspektů ovlivňují.

Struktura a rozsah práce:

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část, přičemž teoretická část se zaměřuje na historické aspekty dané problematiky, ale prezentuje především také soudobé teorie jak ve vztahu k přesvědčování, tak ve vztahu technologií a etiky. Praktická část je pojímána jako originální šetření zaměřené na tři nejpoužívanější sociální sítě z hlediska přesvědčování a etiky.

Teoretická a praktická část, obsah práce:

Celkově je nutno autora velmi ocenit za odvahu prozkoumat takto kontroverzní, ale zároveň aktuální téma. Pokud by chyběla debata nad etikou sociálních sítí a podobných fenoménů moderní doby, pro lidstvo by to znamenalo zásadní eticko-filozofický problém s aplikacemi do všech oblastí našeho života.

Teoretická část se zabývá tématy přesvědčování a moderních technologií, včetně sociálních sítí. Autor dále představuje několik různých přístupů ke zkoumání vztahu technologií a etiky. O všech kapitolách platí, že jsou zpracovány čtivě a přehledně, zároveň s dostatečným důrazem na odborný jazyk a terminologii. Jednotlivé kapitoly na sebe logicky navazují. Velmi oceňuji, že se autor zabývá skutečně jen takovými oblastmi, která jsou vysoce relevantní pro jeho zvolené téma, a nezabíhá do žádných obecností. V seznamu literatury rovněž převažují zahraniční autoři, což opět hodnotím velmi příznivě.

Doporučení pro autora k zamyšlení a dalšímu rozvoji: rozhodně bych doporučovala důkladnější jazykovou korekturu ve smyslu překlepů a chyb v interpunkci, které zbytečně kazí dojem obsahově brilantní práce. Nerozumím také důvodům zdvojování některých zdrojů v seznamu literatury – pokud by se jednalo o aktualizaci, jistě postačí použít nejaktuálnější verzi publikace, takto se seznam stává nepřehledným a matoucím. Rovněž tak se vyskytují formální chyby v citacích. V tomto ohledu je obzvlášť pozoruhodné, že v seznamu literatury chybí citace prof. Hábla, o němž se autor v textu taktéž zmiňuje.

Dále mě zaujal fenomén jisté antropomorfizace počítačů v textu – autor o nich často hovoří jako o samostatně myslících a jednajících bytostech - např. na str. 11 čteme, že „počítače stále čekají na správný moment a do nekonečna budou zasílat upozornění“. Troufám si tvrdit, že počítače nejsou záludné a jejich chování může být beze zbytku vysvětleno algoritmy, byť sebesložitějšími, které byly zkonstruovány člověkem. Ačkoliv již člověk sestrojil AI obdivuhodných schopností, stále existuje všeobecná shoda, že se nejedná o samostatně myslící bytosti s vlastním vědomím. Hovořit tedy o počítačích jako o lidech s sebou nese řadu rizik a ráda bych autora motivovala k tomu, aby si text v tomto ohledu ještě jednou přečetl a zvážil, zda se jedná z jeho strany o záměr, či o přirozenou lidskou tendenci „zlidšťovat“ neživé, kterou je však dobře si uvědomovat a aktivně s ní pracovat.

Praktická část je opět pojata velmi originálně a kreativně – autor hodnotí persuasivní techniky na Facebooku, TikToku a Snapchatu pomocí Foggovy triády a behaviorálního modelu. V podstatě tím potvrzuje veškeré teorie a přístupy z předchozí části a prakticky upozorňuje na to, jak masivně s námi tyto sociální sítě manipulují, resp. jak sebou manipulovat necháváme.

Autora bych zde ráda povzbudila k dalšímu zkoumání tohoto velmi důležitého tématu i v rámci diplomové a dizertační práce. V jeho dalším bádání mu přeji mnoho zdaru a síl!

Jazyková a stylistická úroveň práce: autor používá velmi čtivý, ale zároveň odborný jazyk, text je strukturován velmi přehledně s logickou návazností jednotlivých kapitol, vyskytuje se však mnoho překlepů a potíže s interpunkcí

Formální stránka práce: splněna rozsahem i obsahem

Použitá literatura a použité zdroje: autor používá relevantní odborné zdroje, velmi oceňuji fakt, že převažují zdroje primární a současně zahraniční, objevují se však nedostatky v seznamu literatury, které uvádím výše

Využitelnost pro teorii: střední

Využitelnost pro praxi: střední

Cíl práce: autorovi se podařilo cíl jeho práce naplnit

Úroveň diplomové práce: Práce splňuje požadavky k obhajobě

Požadavky na autora u obhajoby:

- Jak vnímáte svou roli učitele ve spojitost s persuasivními technologiemi? Co může učitel konkrétně dělat proto, aby jeho žáci pochopili rozsah této problematiky? Buďte prosím co nejvíce konkrétní...